

Het Nijmeegs drugsmanifest

Datum: 22 september 2021

Aanleiding en doel

Volksgezondheid, vrijheid en veiligheid staan bij D66 voorop. Het landelijke drugsbeleid draagt hier niet aan bij. Al decennia wordt er een oorlog tegen drugs gevoerd met nadelige effecten voor onze stad en de gezondheid en de persoonlijke vrijheid van onze inwoners. In april van dit jaar werd Nijmegen opgeschrikt toen zeven inwoners in het ziekenhuis werden opgenomen nadat ze een vervuilde pil hadden gebruikt. Deze pil is vermoedelijk bewust vervuild vanwege een strijd tussen drugsdealers¹.

We vertellen in dit voorstel het eerlijke verhaal. Daarom willen we vooraf heel helder zijn: ieder gebruik van drugs is schadelijk voor je gezondheid. En we benadrukken ook dat informeren en reguleren niet hetzelfde is als stimuleren. Wel vinden we dat volksgezondheid een grotere rol moet spelen in het drugsbeleid, veiligheid alleen is volgens ons een te beperkte manier om naar drugsbeleid te kijken.

Uiteraard beseffen we dat de landelijke politiek de sleutel tot verandering in handen heeft. D66 Nijmegen wil niet wachten op een nieuw kabinet. Immers, alle kleine verbeteringen in het drugsbeleid de afgelopen jaren zijn voortgekomen uit experimenten en door het opzoeken van de grenzen van wat wettelijk is toegestaan.

Met dit debatstuk zetten we lokaal de eerste stappen naar een beter drugsbeleid. Wij doen daarbij vijf concrete voorstellen. We gaan graag met andere fracties in gesprek over deze voorstellen en naar aanleiding van de gespreksronde formuleren we definitieve moties². Door deze concrete voorstellen willen we de stilstand doorbreken.

In dit debatstuk zetten we de gebruiker en zijn/haar gezondheid centraal. We ontkennen niet dat het gebruik verboden is, maar erkennen wel dat een verbod de samenleving nooit heeft tegengehouden om het te blijven gebruiken. D66 staat voor een liberaler en realistischer drugsbeleid. Een drugsbeleid dat opnieuw een internationaal voorbeeld kan zijn.

D66 vindt het belangrijk dat we het gesprek over alle facetten van drugs en het drugsbeleid met elkaar blijven aangaan. In de stad en in de politiek. Juist in een progressieve stad als Nijmegen is hier ruimte voor te vinden. De zaken laten zoals ze nu zijn, met alle inconsistenties die daarbij horen, is voor ons geen optie.

We hopen van harte dat de overige fracties de noodzaak ook inzien van een realistisch en eigentijds drugsbeleid.

Dit manifest wordt behandeld als debatstuk, hierin worden voorstellen en actiepunten genoemd die opiniërend zijn besproken in een kamerronde. De uitkomsten van behandeling van de kamerronde zijn verwerkt in diverse moties. Deze moties worden tijdens de besluitvormende ronde ingediend.

¹ Bron: <https://www.gelderlander.nl/nijmegen/gevaarlijke-tesla-pil-mogelijk-bewust-vervuild-vanwege-strijd-tussen-drugsdealers~a794365a/>

² Omdat deze moties nog nader uitgewerkt worden, wordt in dit debatstuk nog geen dekking gegeven hoe de voorstellen worden gefinancierd. Vanzelfsprekend zal een passende dekking gepresenteerd moeten worden wanneer de moties tijdens een besluitvormende ronde worden ingediend.

Inhoudsopgave

Aanleiding en doel.....	3
Inhoudsopgave	4
Dankwoord.....	4
Probleemschets.....	5
Huidig Nijmeegs beleid.....	8
Uitgangspunten nieuwe voorstellen	10
Voorstel 1: Thuisteelt voor medicinaal wietgebruik niet meer strafbaar stellen	11
Voorstel 2: De drempel voor drugstesten verlagen	12
Voorstel 3: Inzicht in de Nijmeegse drugseconomie	13
Voorstel 4: Een breed stadsgesprek met betrokken partners.....	14
Voorstel 5: Een lokaal XTC-experiment	16

Dankwoord

Onze dank gaat uit naar de verschillende meelezers die ons in dit proces hebben geholpen met informatie, reflecties en advies. Speciale dank gaat uit naar Maarten de Koning & Has Bakker voor het aanwakkeren van de discussie in Utrecht.

Probleemschets

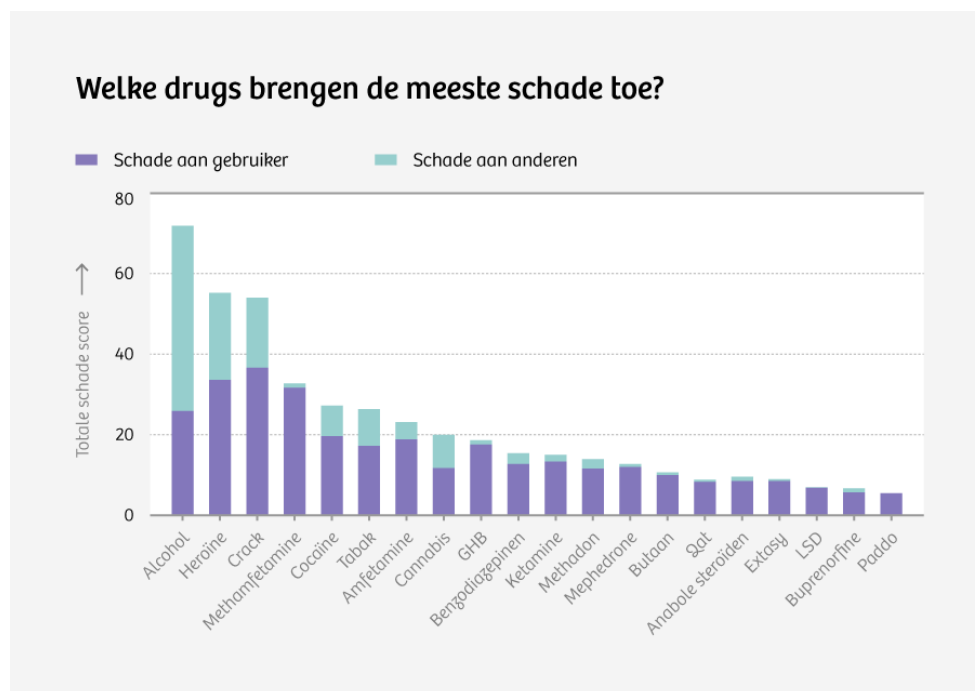
Nijmegenaren gebruiken drugs en zullen dat blijven doen. Daar kun je je ogen voor sluiten, maar het gebeurt. Hoe we met dit principe omgaan, daarover denkt niet iedereen hetzelfde. Waarom het huidige beleid niet logisch is, beschrijven we in dit hoofdstuk.

Inconsistent en achterhaald beleid

De manier waarop we met bijvoorbeeld wiet en xtc omgaan, staat in schril contrast met de regels voor alcohol en tabak. Zo zijn er in Nijmegen honderden verkooppunten waar je drank en/of sigaretten kunt halen, ten opzichte van 12 coffeeshops waar je terecht kan om wiet te kopen. XTC is helemaal niet legaal te koop, omdat het samen met veel schadelijkere middelen onder harddrugs is gecategoriseerd.

De basis van het landelijke drugsbeleid is al decennia geleden tot stand gekomen en daarna slechts mondjesmaat gemoderniseerd. De huidige wetenschappelijke inzichten laten zien dat de besluiten die aan dit beleid ten grondslag liggen, inmiddels achterhaald zijn.

Het simpele feit dat een product illegaal is, drijft de prijs ervan op en vermeerderd daarmee de waarde. Het verbod op softdrugs maakt de handel erin voor de georganiseerde misdaad aantrekkelijk. Was het illegaal verklaren van softdrugs bedoeld om mensen weg te houden van producten waarvan de overheid vindt dat ze er niet mee te vertrouwen zijn, helpt precies dat verbod de winstgevendheid en vergroot het de gevaren voor de samenleving juist. De volksgezondheid lijdt hieronder omdat er geen kwaliteitscontrole of toezicht is op de productie en handel van de minst schadelijke soorten drugs. Voorlichting over verantwoord gebruik is er niet als je een pil of pado's koopt.

Vrijheid en veiligheid

Ook staan individuele vrijheden onder druk omdat het bezit en het gebruik van zelfs de minst schadelijke vormen van drugs illegaal is, terwijl een veel schadelijkere stof als alcohol vrijelijk gekocht en gebruikt mag worden. Het huidige drugsbeleid maakt Nederland ook niet veiliger. Integendeel zelfs. In Nederland is er een toenemend illegaal drugsircuit waarbinnen geweldsmisdrijven en moorden plaatsvinden. En door de illegaliteit wordt er steeds meer chemisch drugsafval gedumpt in de natuur en op straat. In Nijmegen worden we hier helaas steeds vaker meer geconfronteerd. In 2017 werden drie dumpingen in onze regiogemeenten bekend en één geval van wietafval in de gemeente Nijmegen. In 2018 waren er zeven gevallen van drugsdumping in de regio Nijmegen, waarvan vier in Nijmegen³. Méér bestrijding, méér drugs wetten en méér repressie gaan het verschil niet maken.

Zeggen dat iets verboden, en het gebruik ervan niet toegestaan is, biedt geen structurele oplossing voor het probleem als het overduidelijk niet tot effecten leidt. Ze leiden uiteindelijk tot een *war on drugs* die we niet winnen. Dat weten we nu al tientallen jaren en zien we ook aan de gebruiks- en geweldcijfers van landen met een repressief drugsbeleid.

Stigmatisering

De verschillende soorten drugs zijn niet over een kam te scheren. Iets wat nu wel gebeurt. Recreatief drugsgebruik van de minst schadelijke soorten drugs moet mogelijk zijn zonder te worden gestigmatiseerd of behandeld te worden als crimineel.

Daarom wil D66 de productie en handel van de minst schadelijk drugs uit de illegaliteit halen en reguleren. Dit is beter voor de volksgezondheid, helpt bij de bestrijding van criminaliteit en levert meer inzicht en controle op over productie en gebruik. Regulering moet altijd gepaard gaan met duidelijke voorlichting, strenge voorwaarden en goede, toegankelijke hulpverlening. Jongeren dienen te allen tijde beschermd te worden, onder de 18 jaar gebruik je niks.⁴

³ Schriftelijke vragen D66 Nijmegen: dumping drugsafval

⁴ Grafieken via: Drug harms in the UK, door David Nutt, The Lancet (<https://decorrespondent.nl/6684/ik-zocht-een-jaar-naar-een-beter-drugsbeleid-dit-vond-ik/846669959916-626ec4a5>)

Toekomst?

Dat veranderingen mogelijk zijn, laten recente ontwikkelingen zien. Het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden stemde eind 2020 voor het decriminaliseren van cannabis. Landen als Canada en Uruguay hebben deze stap al eerder gezet. Recent erkenden de Verenigde Naties in een historische stap de medicinale werking van cannabis.

Ook in ons eigen land klinken moedige en hoopvolle geluiden van bestuurders, politici en wetenschappers. Het breed ondertekende landelijke Manifest Drugs⁵ is daar een goed voorbeeld van, net als het advies van de Denktank MDMA-beleid⁶ en het VNG-rapport 'Het failliet van het gedogen' uit 2015⁷. Recent hebben bijna 40 burgemeesters aangegeven dat de overheid veel meer doen tegen ondermijnende criminaliteit. Ze pleiten voor de legalisering van softdrugs en voor meer geld voor de politie⁸. Al jaren vechten lokale en landelijke bestuurders tegen de gevolgen via drugsbeleid. We maken streng beleid, nog strengere verordeningen, weren criminelen uit de buurt van kwetsbare inwoners, rollen hennepkwekerijen en drugslabs op, trekken samen met politie en openbaar ministerie op om de gemeente uit te kammen maar na iedere overwinning ligt de horizon weer een stukje verder weg. Cynische mensen vragen deze burgemeester of we überhaupt deze strijd gaan winnen. Maar daar is het ze niet om te doen. De burgemeesters willen veilige gemeentes. Waar geweld, intimidatie en alle andere koppen van het monster dat 'ondermijnende criminaliteit' heet niet aan de orde van de dag zijn. Waar inwoners die in de problemen zitten, bij ons aan de bel trekken in plaats van geronseld worden voor het starten van een hennepkwekerij.”

⁵ <https://www.manifestdrugs.nl/>

⁶ <https://denktank.gitlab.io/mdma-policy-mdmcda-website/>

⁷ https://vng.nl/files/vng/rapport_werkgroep_cannabisbeleid_20151119.pdf

⁸ <https://nos.nl/artikel/2398197-burgemeesters-softdrugs-legaliseren-tegen-ondermijnende-criminaliteit>

Huidig Nijmeegs beleid

De voorstellen behorende bij dit debatstuk gaan over volksgezondheid en veiligheid. Om een indruk te krijgen van de beleidsmatige uitgangspunten die hieraan ten grondslag liggen, worden enkele belangrijke documenten beschreven die een relatie heeft met het huidige gemeentelijke drugsbeleid.

Gezondheidszorgbeleid

Lokaal Preventieakkoord Nijmegen en Gezondheidsagenda 2021-2024

Met de Gezondheidszorgagenda 2021-2024 wordt ingezet op meer samenhang en het bundelen van krachten in de stad om gezondheidswinst voor alle Nijmegenaren te realiseren. Dit wordt gedaan aan de hand van zeven speerpunten, waaronder gezond en veilig opgroeien en gezond gedrag.

Onder het speerpunt gezond en veilig opgroeien wordt een preventie actie met betrekking tot drugs omschreven. Ieder kind heeft recht op gezond en veilig opgroeien. Naast onderwijs richt dit speerpunt op onder andere de wijken en de jeugdzorg. Samen met jongerenwerk en jeugdzorgwerk wordt ingezet op vroeg signalering bij risicogroepen om middelengebruik snel te ontdekken. Ingezet wordt op educatie, beleid, signalering en de omgeving. Daarbij wordt gekeken of en hoe het preventieaanbod drugsgebruik van jongeren, vooral met betrekking tot lachgas, vindplaats gericht uitgebreid kan worden samen met veiligheid, wijken en verslavingspreventie.

Onder het speerpunt gezond gedrag wordt ook ingegaan op roken, alcohol en drugs. Er wordt wijkgericht ingezet op deze thema's. De preventieve inzet doet de gemeente collectief en selectief en daar waar nodig aangevuld met geïnitieerde preventie.

Verslavingszorg

In Nijmegen geven we IrisZorg Preventie opdracht om preventie verslavingszorg vorm en inhoud te geven. IrisZorg Preventie draagt middels verslavingspreventie bij aan het voorkómen van persoonlijke en maatschappelijke schade door middelengebruik (alcohol en andere drugs), gamen en/ of gokken.

Zo werkt IrisZorg Preventie met het Basispakket Verslavingspreventie; een combinatie van kwalitatief goede interventies en zijn onder andere werkzaam in de settingen onderwijs, wijk, uitgaan en zorg.

Daarnaast wordt ingezet op het vroegtijdig signaleren van problemen bij risicogroepen onder meer door:

- deskundigheidsbevordering van professionals;
- interventies ten behoeve van individuen met beginnende klachten;
- toe leiden naar hulpverlening bij problematisch gebruik;
- beperken van persoonlijke en maatschappelijke schade bij gebruik⁹.

⁹ Beantwoording schriftelijke vragen D66 Nijmegen en CDA Nijmegen inzake communicatie drugs

Veiligheidsbeleid

Veiligheidsprioriteiten

De uitgangspunten van ons veiligheidsbeleid hebben we verankerd in het veiligheidsplan 2018-2022: *De weerbare stad*. De veiligheidsprioriteiten zijn verankerend in het sociale domein, gebaseerd op maatschappelijke kernwaarden: billijkheid, redelijkheid, gelijkwaardigheid, solidariteit, zelfbeschikking. De aanpak voor veiligheidsbeleid gaat per definitie uit van de belangrijke rol die burgers en andere partners hebben om tot een succes te komen. De hoofdthema's zijn de volgende:

- Intelligence
- Veiliger wijkteams
- Zorg en veiligheid
- Fysieke veiligheid
- Ondernemingscriminaliteit

De overige veiligheidsthema's hebben betrekking op jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit, digitale criminaliteit, handhaving Opiumwet, prostitutie, voetbal, toezicht op evenementen, toezicht op horeca, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Dit manifest heeft een samenhang met het coalitieakkoord, als ook met het veiligheidsplan. De ambities voor lokale veiligheid sluit aan op de thema's: sociale stad en aantrekkelijke stad. Er is veel overlap tussen veiligheid en het sociale domein. Daarnaast sluit het belang van netwerk- en informatiesturing, maar ook burgerparticipatie nauw aan bij de ambitie een moderne overheid te zijn.

Wietexperiment

Ten aanzien van coffeeshopbeleid en de mogelijkheid van deelname aan een pilot voor gereguleerde wietteelt liggen de keuzes vast in het coalitieakkoord 2018-2022 Nijmegen: samen vooruit. Het toezicht en de handhaving op coffeeshops blijft daarmee echter ongewijzigd. Aansluiting bij een landelijk experiment voor de regulering van de wietteelt is afhankelijk van de kaders die het Rijk hiervoor ontwikkelt.

Opiumwet 13b

Sinds 1 januari 2017 past de burgemeester artikel 13b Opiumwet ook toe bij de sluiting van hennepkwekerijen. Eerder was dat niet mogelijk, maar veranderende rechtspraak (nieuwe jurisprudentie) gaf ons de gelegenheid om onze beleidsregels hierop aan te passen. Gelet ook op de risico's met het oog op (brand)veiligheid van bouwwerken waarin hennepkwekerijen geëxploiteerd worden – met name in woonpanden en schuurtjes zijn die risico's hoog voor betrokkenen en omwonenden – en vanwege het risico op misbruik van kwetsbare burgers voor criminele doelen, biedt de verruimde toepassing van artikel 13b Opiumwet een belangrijke basis om een substantiële bijdrage te leveren aan de leefbaarheid en de veiligheid in de stad. Daarnaast blijven we dit wetsartikel inzetten voor het sluiten van panden die gebruikt worden voor drugshandel.

Uitgangspunten nieuwe voorstellen

Bij de voorstellen die in dit debatstuk worden gedaan gaan we uit van onderstaande uitgangspunten

- We zetten in op beleid waarbij volksgezondheid, vrijheid en veiligheid samenkomen. Om dit te bereiken is zowel lokaal als landelijk een fundamentele koerswijziging nodig.
- We moedigen het gebruik van drugs niet aan, want het gebruik ervan is ongezond.
- We beseffen dat alle verbeteringen in drugsbeleid alleen zijn voortgekomen uit experimenten en het opzoeken van grenzen van wettelijk is toegestaan.
- We kijken naar feiten, wetenschappelijke inzichten en aanbevelingen, en bewezen successen uit binnen- en buitenland.
- We hechten waarde aan de autonomie van het individu om zelf keuzes te maken over hun eigen leven en gezondheid.
- We stellen vast dat er nog nooit sprake is geweest van een samenleving waarin geen drugs gebruikt worden. Voor heel veel mensen is recreatief drugsgebruik een onderdeel van hun leven, en waar ze verstandig mee willen en kunnen omgaan.
- We zijn van mening dat het criminaliseren en stigmatiseren van drugsgebruik niet de juiste weg is. Mensen bij wie drugsgebruik tot problemen voor henzelf of hun omgeving leidt, moeten geholpen worden via goede en toegankelijke hulpverlening.
- We willen de minderjarige beschermen, onder de 18 jaar moet drugsgebruik voorkomen en ontmoedigd worden.
- We scheren drugs niet over één kam. Drugs is een verzamelnaam voor tal van middelen, die sterk uiteenlopen. Maatwerk is noodzakelijk.
- We staan voor een realistisch drugsbeleid met een gereguleerde markt voor de minst schadelijke vormen van drugs.
- We zien dat het inhoudelijk gesprek en feitelijk debat over drugsbeleid en drugsgebruik nauwelijks gevoerd wordt in de stad en in de politiek, terwijl het een maatschappelijk belangrijk onderwerp is.

Voorstel 1: Thuisteelt voor medicinaal wietgebruik niet meer strafbaar stellen

Het gebruik van wiet bevindt zich nog steeds in een illegale sfeer, terwijl cannabis ook gebruikt wordt voor medicinale doeleinden. Zo wordt het onder meer gebruikt bij pijn, spierkrampen, spasmen, MS, kanker en aids.

Stichting Patiënten Groep Medicinaal Cannabis Gebruikers zet zich in voor het normaliseren van het gebruik van cannabis als medicijn en de mogelijkheid om het zelf te kweken. Er zijn inmiddels dertig andere Nederlandse gemeenten, op basis van de richtlijnen van het PGMCG-model toestemming verleend om met gedoogsteun van de burgemeester maximaal vijf wietplanten te kweken voor medicinaal gebruik. Ook willen zij dat de burgemeester bij het kabinet en de VNG aandringt om medicinale thuisteelt voor eigen gebruik bij wet goed te regelen.

D66 Nijmegen deelt deze mening sluit zich aan bij deze stappen op lokaal niveau. Wij willen dat patiënten thuis met een gerust hart medicinale wiet kunnen kweken en gebruiken, en zo niet onnodig pijn lijden. We komen daarbij tot de volgende overwegingen en beslispunten, zoals die ook is aangenomen in de gemeente Schagen, en in lijn is met het Tilburgs model.

In het model heeft de burgemeester van Tilburg aangegeven dat onder voorwaarden, in overleg met het OM en de lokale driehoek onder strikte voorwaarden thuis kweken van medicinale wiet toegestaan zal worden (o.a. maximaal vijf planten, medische verklaring van een BIG-geregistreerde zorgverlener, brandveiligheid van de woning en een verbod verkoop aan derden).

De concrete actie die wij voorstellen:

Overwegende

- Inwoners wiet(olie) moeten kunnen gebruiken om hun klachten te verlichten
- Op teelt voor eigen gebruik een boete staat, ook op minder dan vijf wietplanten.
- Inwoners in medische nood wietplanten telen, zwaar worden getroffen als de planten worden afgepakt door controlerende instanties
- Inwoners onder voorwaarden zelf medicinale cannabis moeten kunnen kweken, zonder risico te lopen van vervolging en/of huisuitzetting door verhuurders
- Er in andere gemeenten inwoners zijn, die zich aan de richtlijnen van de PGMCG houden en in het bezit zijn van schriftelijke toestemming van de burgemeester om 5 planten voor medicinaal gebruik te mogen telen
- Het bezit en telen wel wordt gecontroleerd door de betreffende gemeenten

Actiepunt

- Toestemming van de burgemeester, voor inwoners in de gemeente Nijmegen die om hun medische klachten te verlichten maximaal 5 planten voor medicinaal gebruik, thuis kunnen telen. Dit onder voorwaarden van het PGMCG-model om legaal thuis cannabis te kunnen kweken voor eigen medicinaal gebruik zonder de beschreven risico's

Voorstel 2: De drempel voor drugstesten verlagen

Voor de instellingen die een relatie hebben met verslavingszorg is de testservice een uitgelezen mogelijkheid om in contact te komen met een doelgroep die anders moeilijk te bereiken is. Zij voorzien de consument niet alleen van een uitslag over de samenstelling van het aangeboden drugsmonster, maar ook van informatie over de risico's die er aan het gebruik van het middel en middelengebruik in het algemeen verbonden zijn.

D66 Nijmegen ziet, net zoals het college, een meerwaarde voor het continueren van de huidige testservice op locatie van een instelling voor verslavingszorg. Voor Corona steeg het aantal bezoekers en werd veelvuldig gebruikt gemaakt van de testservice. Tijdens Corona nam het aantal bezoekers af, mede door het wegvallen van festivals en evenementen. Tevens werd het open spreekuur afgeschaft, mensen moesten een afspraak maken in een tijdslot.

Ondanks Corona is de testservice elke week, op de eerste 5 weken van de lockdown in 2019 na. Nu de testservice weer op de oude wijze draait en evenementen en festivals in het vooruitzicht zijn, voorzien we dat de bezoekersaantallen toenemen. Een deel van de ingeleverde pillen wordt direct herkend in een landelijke database. De overige pillen (en poeders) worden onderzocht in het laboratorium. De uitslag volgt dan een week later. Dit is de standaardprocedure en doorlooptijd. De drugstestservice is één van de interventies die in Nijmegen ingezet wordt. Dit Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS) heeft twee taken: te weten welke uitgaansdrugs er gebruikt worden en het signaleren van extra riskante drugs en waarschuwen als het nodig is.

DIMS is een landelijk project, waarbij informatie door middel van een landelijk netwerk van regionale instellingen voor verslavingszorg met dertig testfaciliteiten in Nederland wordt verzameld. Hierdoor kunnen we goed volgen wat er op de markt van uitgaansdrugs te koop is. Dankzij de monitorfunctie kan DIMS direct waarschuwen wanneer drugsmonsters worden aangetroffen die stoffen bevatten die een acuut gevaar vormen voor de volksgezondheid. Het netwerk van deelnemende instellingen garandeert bij een dergelijke situatie dat in vrijwel heel Nederland effectief actie kan worden ondernomen. Dit noemen we een Red Alert.

Overwegende

- Dat in Nijmegen IrisZorg Preventie de opdracht heeft om preventie verslavingszorg vorm en inhoud te geven. IrisZorg preventie is met twee testservices (Nijmegen en Arnhem) deelnemer van het Landelijke Drugs Informatie Monitoringssysteem (DIMS)
- De testservice is elke donderdagavond geopend van 17.15 uur tot 19.00 uur op de Tarweweg 20.
- De meerwaarde gezien wordt van de mogelijkheid om drugs te laten testen
- De drempel tot testen (zoals bijvoorbeeld tijden en locatie) zo laag mogelijk moet zijn voor een test, om daarmee te bereidheid voor een test te vergroten. Op deze manier loopt de gebruiker minder gezondheidsrisico's.

Verzoekt

- In overleg met IrisZorg de mogelijkheden en kosten te inventariseren om de drempel voor het testen van drugs te verkleinen. Te denken valt daarbij aan (pop-up) testlocatie of inleverpunt in de binnenstad dat ruimere openingstijden heeft.

Voorstel 3: Inzicht in de Nijmeegse drugseconomie

De drugseconomie mag dan een schaduwconomie uit de onderwereld zijn, het is er een die zijn effecten ook in de bovenwereld heeft. Dat brengt risico's met zich mee, bijvoorbeeld voor lokale ondernemers wanneer ze samen willen werken met investeerders. Of voor verhuurder van bedrijfsruimtes en woningen. De druggerelateerde criminaliteit is vaak meedogenloos, en brengt fysieke gevaren met zich mee waar ook onze inwoners de gevolgen van ervaren.

Nijmegen speelt een sleutelrol wanneer het gaat om internationale drugshandel. Als grote gemeente vlakbij de Duitse grens is het aantrekkelijk om drugs over de grens te vervoeren. Ook hebben we regelmatig te maken met drugsdumpingen.

De drugswereld in Nijmegen is verweven met de bovenwereld. We weten dat het speelt, maar we weten ook heel veel niet. Hoeveel geld gaat er in de drugseconomie om? Hoeveel minderjarige mensen zijn daarbij betrokken? Hoeveel drugsgelateerde geweldsincidenten zijn er?

Om beter lokaal beleid te kunnen maken, moeten we meer weten. Zo krijgen we een beter beeld van de manier waarop drugscriminelen in posities komen in de bovenwereld, waarmee we ontrafelen hoe druggerelateerde criminaliteit onze stad ondermijnt.

De concrete actie die wij voorstellen:

Overwegende

- Dat er kennis nodig is hoe druggerelateerde criminaliteit onze stad ondermijnt
- Er door onderzoek meer bewustzijn wordt gecreëerd over de rol van drugs in onze samenleving, waarmee we hopen urgentie te creëren voor een betere drugsaanpak

Actiepunt

- Een gedegen wetenschappelijk onderzoek naar de rol en omvang van drugscriminaliteit in Nijmegen

Voorstel 4: Een breed stadsgesprek met betrokken partners

Met dit debatstuk willen wij een verandering teweegbrengen, maar ook een aanzet geven tot een open debat. Het is belangrijk dat we het gesprek over drugs en het drugsbeleid met elkaar aangaan.

De concrete actie die wij voorstellen:

Overwegende

- Dat juist de expertise en ervaringen van betrokken partners die in contact staan met specifieke doelgroepen bijdraagt aan beter beleid. We maken daarbij onderscheid tussen minderjarigen en volwassenen.
- Hoe goed de preventie ook is, er zullen helaas minderjarigen zijn die drugs gebruiken. Voor een relatief klein deel deze groep uit zich het gebruik in problematische of gevaarlijke situaties. Goed en snel toegankelijke hulpverlening en verslavingszorg zijn voor groot belang voor zowel minderjarigen als volwassenen

Actiepunt

- Het organiseren van diverse stadsgesprekken en de uitkomst te gebruiken om in de toekomst voorstellen uit te werken voor een beter Nijmeegs drugsbeleid

Minderjarigen

Omdat we in het landelijk drugsmanifest¹⁰ volksgezondheid op één zetten, blijven wij onderstrepen dat het gebruik van drugs onder de 18 jaar per definitie onwenselijk is en vanuit overheidswege actief tegengegaan moet worden. Preventieve gezondheid wordt een steeds belangrijke thema bij jongerenwerkers van Bindkracht¹⁰ en straatcoaches. Er is onder andere aandacht voor rookvrij opgroeien en gebruik van waterpijp, voeding, bewegen, drugs, mentale gezondheid en alcohol.

Het is voorstelbaar dat de aanpak van NIX18 en IkPas meer aandacht wordt besteed aan het tegengaan van drugsgebruik. Een preventieve aanpak van drugshandel moet erop gericht zijn te voorkomen dat jongeren in de verleiding komen om drugs te verhandelen, door nauwe samenwerking met bijvoorbeeld scholen, sportclubs en andere netwerken.

Bij scholen is er aandacht om de aard en impact van het probleem dat het gebruik van genotmiddelen veroorzaakt bij jongeren en hun omgeving, en inzet in samenwerking met schoolbesturen en maatschappelijke instellingen. Scholen treffen daarom ook nu al de nodige maatregelen, in het belang en voor het welzijn van hun leerlingen. Het is mogelijk dat de genoemde betrokken partijen leren van elkaars expertise door het organiseren van diverse stadsgesprekken.

Jongeren en volwassenen

¹⁰ <https://www.manifestdrugs.nl/>

Een stadsgesprek met een expertgroep van mensen komend uit onder andere de wetenschap, geneeskunde, verslavingszorg, politie/justitie, gemeente, festival- en uitgaanswereld en studentenverenigingen. Door deze stadsgesprekken moeten deze experts ook gevoed en bijgestuurd worden door inbreng van inwoners.

Voorstel 5: Een lokaal XTC-experiment

Het gebruik van xtc heeft op de gezondheid minder nadelige effecten dan cannabis en staat qua schadelijkheid ver onder alcohol en tabak¹¹. Toch behoort xtc tot de harddrugs en is het niet mogelijk om op een legale wijze aan de drug te komen.

Nu het landelijke wietexperiment op het punt van beginnen staat, zou wat D66 Nijmegen ook de voorbereidingen getroffen kunnen worden voor een 'xtc-experiment'. Hiermee kunnen we in een gecontroleerde situatie praktijkervaring opdoen met het reguleren van xtc productie en verkoop. Deze wens leeft ook bij de gemeenteraad in Utrecht.¹²

Het gedoogbeleid uit de jaren '70 van de vorige eeuw is niet meer van deze tijd. Ook is de indeling van soft- en harddrugs niet logisch. Steeds meer komen we terecht in een geldverslindende en niet effectieve war on drugs. Toch klinkt er ook een geluid van bestuurders, politici en experts die elkaar vinden in de wens om het beter en effectiever te doen. Daarom wil D66 Nijmegen, net zoals D66 Utrecht, pleiten om een coalition of the willing te vormen met gelijkgestemde gemeenten. Met deze coalitie kunnen ideeën en initiatieven verder uitgewerkt worden én kan er een effectieve lobby richting Den Haag plaatsvinden.

Uitgangspunt van een dergelijk experiment is afkomstig van advisering van de Denktank MDMA-beleid¹³. Zij adviseren om de productie en verkoop van xtc te reguleren, de kwaliteit ervan te bewaken, de misdaad harder aan te pakken en het gebruik goed te monitoren. Concreet adviseren zij om een 'X-shop model' te introduceren. Dit is vergelijkbaar met een slijterij of coffeeshop maar dan voor de verkoop van xtc, waarvan zowel de voordeur als de achterdeur geregeld zijn.

De X-shop is een winkel waar inwoners een gebruikshoeveelheid xtc kunnen kopen, na het overleggen van een identiteitsbewijs. Daarbij wordt informatie en advies verstrekt over het middel, de werking en het gebruik ervan. De xtc die er verkocht wordt is op zorgvuldige wijze en onder toezicht van de overheid geproduceerd en er is vastgelegd wat er in het product zit. Het model van de X-shop leidt tot minder gezondheidsschade, minder consumptie per gebruiker, minder criminaliteit en minder milieuschade. Bij het xtc-experiment waarin productie en handel worden gereguleerd, past ook dat xtc niet meer aangemerkt wordt als harddrugs en niet langer valt onder categorie 1 van de Opiumwet.

De concrete actie die wij voorstellen:

Overwegende

- De experts van de denktank het effect van 95 mogelijke beleidsopties gescoord hebben op 27 verschillende uitkomsten, zoals gezondheidsschade, criminaliteit, mate van gebruik, milieuschade en internationale imagoschade. Voorbeelden van beleidsopties zijn het al dan niet toestaan van reclame, vergunning voor de verkoop, een hardere

¹¹ <https://www.jellinek.nl/vraag-antwoord/welke-drug-is-de-gevaarlijkste/>

¹² Schriftelijke vragen 22 maart 2021; *Naar een progressief Utrechts drugsbeleid*; D66, PvdA, Student & starter, SP, Partij voor de Dieren

¹³ <https://denktank.gitlab.io/mdma-policy-mdmca-website/>

aanpak van de misdaad, kwaliteitsbewaking van producten, drugsvoorlichting en strafverzwaring.

- De verwachte effecten van alle mogelijke beleidsopties zijn door de experts op basis van wetenschappelijke kennis en ervaring, en los van een overkoepelende ideologie, gescoord zijn op alle mogelijke uitkomsten. Met de voorgestelde aanpak werd het optimale model voor het Nederlandse ecstasybeleid gegenereerd.
- Het thans gepresenteerde X-shop model is bedoeld als eerste aanzet voor nieuw XTC-beleid en kan na politieke en maatschappelijke discussies verder worden verfijnd. Daarna kan een implementatietraject worden gestart om van de huidige ongunstige situatie te komen tot een situatie waarmee zowel de gebruiker als de maatschappij optimaal gediend zijn.

Actiepunt

- Te onderzoeken wat er naar oordeel van het college nodig is om een dergelijk x-shop model in te voeren
- Het college hierin gezamenlijk op te trekken met andere gemeente die ook hebben gepleit voor een lokaal XTC-experiment, waaronder gemeente Utrecht, waarmee ideeën en initiatieven uitgewerkt worden en er een lobby richting Den Haag kan plaatsvinden.